

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Fakultet zabytkoznawczy - architektura I, PG_00203171						
Kierunek studiów	Ochrona dóbr kultury i muzealnictwo (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	prof. dr hab. Tomasz Torbus					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	<p>W ramach tego fakultetu student ma do wyboru dwa z czterech wchodzących w jego skład bloków tematycznych. Celem zajęć jest umożliwienie studiującym wykształcenie kompetencji znanstwa architektury. Architektura omawiana jest w związku z tym z perspektywy przemian form, ornamentów, detali i technologii, ze zwróceniem szczególnej uwagi na materialne aspekty dzieła sztuki, uwzględnieniem budownictwa mieszkaniowego, przemysłowego, technicznego i militarnego. Elementem programu zajęć jest też przedstawienie rudymentarnych metod badania architektury i procesów je poprzedzających (inwentaryzacji architektonicznej, opisu budowli, rozwarstwienia historycznego, analizy funkcjonalno-przestrzennej) w kontekście zmieniających się na przestrzeni dziejów, poglądów na architekturę i sposobów jej badania. Pozwala to zyskać umiejętności potrzebne do zajmowania się obiektami o zróżnicowanym charakterze i jakości artystycznej w tym przeciętnymi, a więc takimi, z którymi absolwenci będą się najczęściej spotykać w pracy zawodowej. Umożliwia to zdobycie kompetencji potrzebnych w pracy w urzędach konserwatorskich, podmiotach gospodarczych zajmujących się konserwacją zabytków (w zakresie przygotowywania dokumentacji naukowo-historycznej), jak również w działalności badawczej.</p>						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ODKML3_K02] Jest gotowa do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego regionu, Polski i Europy		
	[ODKML3_U06] Definiuje, objaśnia i stosuje poprawnie w mowie i w piśmie podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla nauk o sztuce i nauk pokrewnych w pracy nad wybranymi tematami oraz epokami		
	[ODKML3_U02] Umie interpretować dzieła sztuki za pomocą typowych metod interpretacji, uwzględniając formalne ukształtowanie wypowiedzi i ich miejsce w procesie historyczno-kulturowym		
	[ODKML3_W04] Ma zaawansowaną i uporządkowaną wiedzę szczegółową o specyfice kultury i sztuki poszczególnych epok		
	[ODKML3_W07] Ma zaawansowaną i uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu ochrony i utrzymania dziedzictwa kulturowego	K_W07: Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu ochrony zabytków ruchomych i nieruchomych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ODKML3_U03] Potrafi krytycznie analizować i oceniać artystyczną wartość dzieł sztuki	K_U03: Potrafi krytycznie analizować i oceniać historyczną i artystyczną wartość dzieł sztuki	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja	
Treści przedmiotu	<p>Zasadniczą część zajęć stanowi przedstawienie specyfiki architektury jako dziedziny sztuki z perspektywy znawstwa, w ujęciu chronologiczno-typologicznym, z położeniem nacisku na kwestie technologiczne, materiałowe i formalne, pomagające w datowaniu oraz określaniu nawarstwień zmian historycznych budowli. W związku z tym przedmiotem studiów są przemiany form, detali i ornamentów, jak również technologii, materiałów, typów, form przestrzennych i funkcji budowli i budynków w kręgu europejskim, a także pozaeuropejskim. W programie zajęć ujęte jest budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe i techniczne, a omawiane przykłady wybrane zostały nie tylko spośród znanych z kursu historii sztuki arcydzieł, lecz także spośród przeciętnych obiektów, stanowiących zdecydowaną większość materii zabytkowej, z którą absolwenci spotkają się w życiu zawodowym. W ramach zajęć omawiana jest również teoria architektury, przede wszystkim w perspektywie różnych koncepcji architektury, typologii budynków, przemian ich funkcji, a także technik i technologii oraz materiałów. Problematyka konserwatorska architektury uwzględniana jest tam, gdzie zasadniczo wiąże się z przemianami historycznych budowli.</p> <p>Takie sprofilowanie zajęć umożliwia poznanie podstawowej terminologii architektonicznej i zasad opisu budowli i jej poszczególnych aspektów (technik i technologii, kompozycji przestrzennych, elewacji i układu funkcjonalnego) oraz rozpoznawania technik i technologii budownictwa, analizowania struktury i nawarstwień historycznych dzieła architektury. Studiujący uczą się zadawać pytania wobec architektury i jej dzieł, a także postrzegać jej formy w kontekście teorii architektury i praktyki budowlanej okresu jej powstania (bądź okresu kolejnych przemian).</p>		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowej
	Kolowkium zaliczeniowe	51.0%	100.0%
	Obecność na wykładach	70.0%	0.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>M. Arszyński i in.: Badania architektoniczne. Historia i perspektywy rozwoju. Toruń 2015</p> <p>M. Arszyński: Organizacja i technika średniowiecznego budownictwa ceglanego w Prusach w kontekście europejskim, Malbork 2016.</p> <p>W. Koch: Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne. Warszawa 1996</p> <p>Z. Mączyński: Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym, Warszawa 1956</p> <p>M. Brykowska, Metody pomiarów i badań zabytków architektury. Warszawa 2003.</p> <p>Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce. Od starożytności do 1500 roku. red. J. Białostocki, PWN Warszawa 1988.</p> <p>Grafika:</p> <p>R. Makąła: Domy towarowe, budynki instytucji finansowych, biurowce i hotele. W: Ibidem: Między prowincją a metropolią. Architektura Szczecina 1891-1918. Szczecin 2011.</p> <p>H. Faryna-Paszkiewicz, M. Omilanowska (red.): Architekt budowniczy mistrz murarski. Warszawa 2007.</p> <p>J. Tarnacki: Sprawozdanie z badań architektonicznych średniowiecznego Dworu Artusa. W: Porta Aurea 1/1992</p> <p>M. J. Sołtysik (red.): Kamienica w krajach Europy Północnej. Gdańsk 2004</p> <p>Łoziński, J.Z., Grobowe kaplice kopułowe w Polsce 1520-1620, Warszawa 1973.</p> <p>T. Torbus: Od Brzegu przez Güstrow do Szwecji. Komaskowie z rodziny Parrów i ich wpływ na rozwój architektury renesansowej w środkowej i północnej Europie. W: J. Harasimowicz i in.: (red.): Po obu stronach Bałtyku. Wzajemne relacje między Skandynawią a Europą Środkową. Wrocław 2006, s. 143-162.</p> <p>S. Jocek: Dworzec Morski w Gdyni historia i architektura na tle wybranych budynków morskich terminali pasażerskich w Europie. W: Porta Aurea 18/2019, s. 143-164</p> <p>T. Jurkowlaniec: Gotycka rzeźba architektoniczna w Prusach, Wrocław i.in. 1989 Słownik terminologiczny sztuk pięknych, pod red. Stefana Kozakiewicza, PWN 1969.</p> <p>Architectural Theory. From the Renaissance to the present. 89 essays on 117 treatises. Köln 2003.</p> <p>P. Hobhouse, Historia ogrodów, Warszawa 2007.</p> <p>W. Müller, G.Vogel, Atlas architektury, Warszawa 2003 (t.1 i 2).</p> <p>J. Kowalczyk, Sebastiano Serlio a sztuka polska. O roli włoskich traktatów architektonicznych w dobie nowożytnej, Wrocław 1973</p> <p>A. Miłobędzki: Niderlandzka i niderlandyzująca architektura jako zjawisko kulturowe i artystyczne 1550-1630, [w:] Niderlandyzm w sztuce polskiej. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Toruń, grudzień 1992, red. T. Hrankowska, Warszawa 1995.</p> <p>M. Starega: Przekształcenia gdańskich obiektów zabytkowych w pierwszej połowie XIX w. w kontekście rodzącej się myśli konserwatorskiej. W: Porta Aurea 17/2018, s. 62-93.</p>
-----------------------	-------------------------	--

	Uzupełniająca lista lektur	<p>E. Badstübner , D. Schumann (red.): Backsteintechnologien in Mittelalter und Neuzeit, hrsg.von Berlin 2003 (Studien zur Backsteinarchitektur; Bd. 4)</p> <p>G. Binding: Architektonische Formenlehre, Darmstadt 1980. I. Brzostowska: Detal architektoniczny wnętrza korpusu nawowego kościoła Świętojańskiego w Toruniu. W: K. Kluczajd i in.: Opus temporis. Toruńskiej katedry historia najnowsza. Prace konserwatorskie i restauratorskie w latach 2000-2013. Toruń 2013, s. 195-204.,</p> <p>W. Guzicki: Geometria maswerków gotyckich, Kraków 2011.</p> <p>L. B. Alberti, Ksiąg dziesięć o sztuce budowania, tł. I. Biegańska, Warszawa 1960.</p> <p>G. B. Vignola, O pięciu porządkach w architekturze, tł. K. Tymiański, Warszawa 1955.</p> <p>M. P. Witruwiusz, O architekturze ksiąg dziesięć. wyd. polskie PWN, Warszawa 1956.</p> <p>A. Palladio, Cztery księgi o architekturze, z włoskiego przełożyła Maria Rzepińska, Warszawa 1955.</p> <p>Krótką nauka budownicza dworów, pałaców, zamków podług nieba i zwyczaju polskiego, 1659, opr. A. Miłobędzki, Wrocław 1957.</p> <p>Andrzej Betlej, Przykłady oddziaływania wzorów Giovanniego Battisty Montany i Bernardino Radiego w sztuce polskiej XVII i XVIII wieku. W: K. Brzezicka i in.: Barok i barokizacja. Kraków 2007, s. 161-179.</p> <p>P. Frankl: Gothic Architecture, Harmondsworth 1962 (nowe wydanie pod redakcją Paula Crossleya. London 2000).</p> <p>D. Kimpel, R. Suckale: Die gotische Architektur in Frankreich 1130-1270, München 1985.</p> <p>K. Kajzer, S. Kołodziejki, J. Salm, J: Leksykon zamków w Polsce, Warszawa 2001.</p> <p>T. DaCosta Kaufmann: Court, Cloister and City, New York 1995</p> <p>L. Przymusiński: Rozwój szczytów w architekturze gotyckiej 1250/1450 na ziemi chełmińskiej i Pomorzu Gdańskim, W: Zeszyty Naukowe UAM. Historia Sztuki, 4 (1966), s. 362.</p> <p>E. Forssman: Säule und Ornament. Studien zum Problem des Manierismus in den nordischen Säulenbüchern und Vorlageblättern des 16. und 17. Jahrhunderts. Stockholm 1956.</p> <p>T. Torbus: Rekonstrukcje, dekonstrukcje, (nad)interpretacje. Studia o losach architektury środkowoeuropejskich miast i rezydencji w aspekcie politycznym (XIX-XXI wiek), Gdańsk 2019.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>Gotycki detal architektoniczny</p> <p>Wpływy włoskich wzorników i traktatów architektonicznych na nowożytną architekturę polską</p> <p>Przemiany kamienicy mieszczańskiej w XIX wieku</p>	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.